

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:			
Kölyvek:		Videk:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Égy hóra	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
K u t a s i I m r e
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fe

Az állatkinzás.

Debreczen, ápr. 25.

Miért van az, hogy nálunk a gyereknép oly kegyetlen dühvel pusztítja a virágot, miért van, hogy gyönyörűségét leli az állatkinzásban, apró szívébe mi módon törnek be a vad ösztönök? A tanítótság most foglalkozik e kérdéssel, amelyet fölvetett, hogy választ kapjon reájuk.

Hogy pedagógiai szempontból milyen választ kap rá, nem tudjuk, de a kérdés megfigyelésében aligha fog tévedni az a pályázó, aki a gyermek kegyetlenkedésének eredendő okát a felnőttek kegyetlenségében keresi. A „Wie die Alten sunge...“ ismert theoriája a gyermek belső életének fejlődésében érvényesül; és pedig bizonyos hogy az állattal való durva bánásmódot egy művelt országban sem tanálhatná el jobban, mint nálunk.

Ütni-vernii az állatot, különösen azt az állatot, amely a gazdájának kenyeret keres itt szeltében-hosszában divat s hogy egész Európában csak itt divat, annál nagyobb szegyen. Nemrég az országgyűlésen a lótenyésztésről lévén szó, Gromon honvédelmi államtitkár azt a kijelentést tette, hogy a nép nem tud eléggé bántani a lóval. Nagy fölzudulás támadt erre, pedig valaképen az államtitkárnak igaza van, legföljebb nem magyarázta ki eléggé a gondo-

latait. Bizony lóval olyan durva módon sehol sem bántanak mint nálunk. A kocsi, amely elé sovány eleséggel tartott czingárlovak vannak fogva, a roszakadás megrakni teherrel, azután még felülni a tetejében s onnan vagdosni a lovakat, ez itt rendes fuvaros-foglalkozás, virtus, amely a közönség és a rendőr szemeláttára megvége az utcákon.

Hogy a bérkocsis csizmaorral rug gossa hasba a lovait s „standon“, szintén a kellemes és gyakori utcai látványosságok közé tartozik. Nemkülönbén hogy a szekeres ostornyéllal veri a kenyérkereső ökre lábát. Ez még a szerényebb tempó, ez csak kedélyeskedés, az izgatottabb tárgyalás akkor következik, mikor az ostor nyelet az ökr orrába dugja a szekeres ur s úgy kinozza, rontja, pusztítja a tulajdon vagyonát, oktalan és büntetésre méltó dühében.

Abban egészen igaza van Gromonnak hogy a nyugati országokban az ilyesmit nem lehet látni. Ott tul sem terheli szerkerét a fuvaros, de ha megterhelte, föl nem ülne reá a világért sem. Egyrészt, mert tudja, hogy a megterhelt jószágnak elég a terhet vonni, s maga el mehet mellette gyalog is, másrészt mert tudja, hogy saját tuvarostársai is megvetnék az állatkinzásért. Nem kell hogy ezt lássuk, tovább menni, csak Ausztriáig. Ott az os-

torral csak suhintanak vagy pattogatnak, de nem használják állatverő szerszámnak. Aki úgy verné az állatot ott, mint a hogy nálunk uton-utfélen szokták, azt ott a helyszínén megbotozná a közönség, ugy okoskodván, hogy a ki az igába fogott állattal így bánik, kivetkőzött az emberi érzésekből s a botra érdemes.

Azonfelül ott áll örködöss gyanánt a policzia

Nálunk minderről szó sincsen. A közönségben sincs meg az érzés, hogy ott a helyszínén felszólaljon a durva bánásmód ellen. Az állatkinzás olyan tömegét tapasztalja, hogy egy-egy aktus ellen föllépni nem tartja célravezetőnek. Amugy pedig törvény és rendelet volna róla, de ki tartja be? Kevés a törvénytisztelő ember, aszszony s lábszárúknál fogva összefűzött s karonbordott piaci szárnyastól kezdve az egész vonalon kinlódik az állatt. Sehol annyi idő előtt rokkant lovat, — vulgó gebét, nem lehet látni, mint a nagyobb magyar városokban, a melyek legtöbbje a kinzás folytán előállott tuleröltetés következtében ment tönkre. S meg a kinzás tovább. Nemcsak az idegen bámul és becsmerél meg érte bennünket, de még a környékbeli gazdálkodók is, mert az állattenyésztő előtt érthetetlen, hogy miként lehet valakinek a tulajdon vagyonát romlasztani és apasztani. S hogy miként lehet egy lóra

Tárcza.

NAGYFALUDI FOGADÓBA . . .

*Nagyfaludi fogadóba
Két napja, hogy szól a nóta.
Már másodsor alkonyodik
S a nóta nem csilapodik.*

*Hiszen a kocsmáros örül,
Ameddig a liter ürül,
Mig pénzt érez a zsebébe.
Addig kedves a vendége!*

*S ha már a pénzt fogyni látja,
Szünni kezd a barátsága!
Mire elfogy minden pénze,
Meggzünik az — embersége.*

*A muzsika is elhallgat,
Vendég, cigány haza ballag . . .
Jó éjt kívánnak egymásnak:
S vége van a mulatságnak!*

Baka Elek.

Az ismeretlen.

A bíró katorászott az iratai között, előkereste a jegyzeteit, s aztán a fejét fölemelve így szólt:

— Rolland ur, szeretném önt egyedül kihallgatni — az irnokot kiküldtem . . . Ön eddig semmiféle kihágást nem követett el, s

igen tiszteletreméltó családból származik, vagyoni viszonyai teljesen rendben vannak, s az ön esetében pénz egyáltalán nem szerepel . . . Nem tudom elképzelni, hogy mi bírhatta önt a tett elkövetésére . . . Magára vállalja a felelősséget és nem kívánja, hogy orvos megvizsgálja az elméjét?

— Nem, bíró ur; én épen nem vagyok elmebeteg.

— Akkor még egyszer elmondom a dolg részleteit, hogy jobban emlékezzék rá. Ön ez év január 13-ikán meggyilkolt egy asszonyt, akivel két év óta együtt élt. Ez az asszony aludt, mikor megölte. Kalapáccsal a fejére ütött, s aztán az egész fejét szétverte. Kétségtelen, hogy az óriási szenvedély elvette az eszét, s úgy követte el a büntényt. Vagy talán féltékenység volt a tett oka? Ki kell jelentenem, hogy az áldozatáról a lehető legjobb adatokat szereztük be, — mindig önnel együtt volt, soha nem látogatta meg senki, és soha nem ment el egyedül hazulról. Ugy a házban, mint az egész környéken mindenki azt hitte, hogy az ön felesége; mindenütt csak Rollandnének hívták. Mi volt az igazi neve?

— A vizsgálóbíró ur nem tudja?

— Legyen szives válaszolni a kérdésremre.

Hogy hívták?
— Azt mondta, hogy Mariának hívták, . . . tőbhet én se tudok . . .

— Ön nem őszinte, pedig látja, hogy érdeklődöm ön iránt. Ez nem szép öntől.

— Bíró ur, igazán megindít azzal a sok szivességgel, amelyet irántam tanusit, de erre a kérdésére igazán nem válaszolhatok. Csak annyit tudok róla, hogy Mariának

hivatta magát, de még ma is meg vagyok róla győződve, hogy nem ez volt az igazi neve.

— Ön tehát két évig együtt élt egy asszonnyal, anélkül, hogy a nevét tudta volna?

— Bíró ur, elmondom önnek a tiszta igazságot; hiszen ugy is módjában van megtudni, hogy igazat beszél-e . . . Mikor Marieval először találkoztam, épen akkor hagyott el az előbbi kedvesem . . . Én sohasem bírtam egyedül élni. Nem bírtam elviselni azt, hogy egyedül legyek esténként az elhagyatott szobában, hogy senkinek a hangját ne halljam, és egyedül feküdjem le és egyedül ébredjek föl.

— Ön azt kérdi tőlem, hogy miért nem házasodtam meg? Természetesen eleget gondoltam erre, de sohasem volt időm arra, hogy megnősüljek; alig hogy szakítottam az egyik kedvesemmel, mindjárt megismerkedtem a másikkal. Így került Mariera is a sor.

Egy este egy kollegámmal együtt a kávéházban ültem. Ha kedvesem volt, sohasem mentem kávéházba, de ha szalmaözvegy lettem, mindjárt mulattam és fölkerestem a régi barátaimat; mert mindig csak szalmaözvegynek tartottam magam, s tudtam, hogy két-három nap mulva megint lesz asszony a háznál.

Amint ülünk a kávéházban, odajön hozzánk Cora, — Charles Ke Clerc kedvese a Saussais-utca 110. sz. a lakik, — meg lehet idézni — . . . Corával egy fiatal leány is volt, egy igen csinos kis teremts; olyan volt, hogy el se tudtam képzelni, hogy már

annyi terhet rakni, amely kettőnek is elég volna? Ezt a lövzsuttól kezdve a vízholdó talyigásig senki sem kérdezi.

Az érdemes tanítóságnak nem kell messzire mennie a feleletért, ha azt kérdezi, hogy a romlatlan gyermekszívbe miként plántálódik be az állatkinzás vad ösztöne.

A nyílt példák ott vannak előtte az utcákon.

Nemzeti erőnk védelme.

Debrecen, ápr. 25.

Sokat foglalkoztunk és foglalkozunk a kivándorlás kérdésével, mint nemzeti létünknek azzal a veszedelmes bajával, a mely a legkövetlenebbül gyöngíti erőnket. S hogy aggodalmaskodásunk nem szűkölködött minden alap nélkül, bizonyítja az északamerikai egyesült-Államok bevándorlási kormánybiztosságának évi jelentése, a mely még külön is kiemeli, hogy a monarchiából érkező bevándorlók száma az utolsó évben 83 százalékkal emelkedett. Kétségtelen, hogy ennek a konfingensnek jelentékeny részét magyarok képezik.

Ez az emelkedés annál elszomorítóbb, mert bizonyos tekintetben illusztrációja a kivándorlás ellen megindított akciónk erőtlenségének. A kormány is, a társadalom is komolyan hozzálátott a magyar nép fiainak itt marasztalásához, intézményeket léptettek életbe, a melyek a megélhetés lehetővé tételére irányulnak, ellenőrizték a kivándorlási ügynököket, szolgáltak tanácsokkal, figyelmezt-

teléssel s íme mi az eredmény? A kivándorlók száma majdnem megkétszereződött.

Nagy lehet a nyomor az országban, ha minden ellenakció dacára is ilyen megdöbbentő adatokkal állhat elő a statisztika. Szinte el se merjük gondolni, hány százalékos emelkedést mutatna a kivándorlás akkor, ha a kormány az utóbbi időben is úgy vette volna a dolgot, mint annak előtte.

Már a jövő évekre nagyobb sikert várhatunk, kivált ha tevékenységünk nem lankad, mert véletlenül segítségünkre jó magá Ameriká. Az Egyesült-Államok mérvadó körei ugyanis újra foglalkoznak a bevándorlás megszorításának kérdésével, s nincs kizárva, hogy az ottani törvényhozás már ebben az évben keményebb feltételekhez fogja kötni a partraszállást.

Azt akarják ugyanis kimondani, hogy minden partra szállani óhajtó fedélközi utas egyelőre két dollárt, s ha ez sem riasztaná vissza az idegeneket, négy, hat sőt több dollárt fizessen, de azonnal adó fejében.

Ez az intézkedés bizonyosan hatni fog, mert hiszen, a ki kivándorol, az azért vándorol ki, hogy szerezzen, nem pedig, hogy fizessen, még mielőtt a lábát az ígéret földjére tette. Az amerikaiaknak erről a szándékáról tehát csak örömmel vehetünk tudomást, mert fokozottab nemzetmentő akciónk kiegészítője, támogatója.

De a mikor a nemzeti erőnek megtartásáról, megvédéséről van szó, nemcsak a kivándorlás, hanem a bevándorlás tényével is kell számolnunk. Mert a milyen mértékben veszünk, ha soraink ritkulnak, épp olyan

mértékben pusztulunk, ha soraink akár társadalmi, akár gazdasági szempontból nem közénk való elemekkel telnek meg. Figyelemmel kell lennünk a bevándorlásra is.

A bevándorlót rendszeren elégedetlenség, igen gyakran összeférhetlenség kergeti ki hazájából, tehát gyűlöletet és elkeseredést hoz új hazájába. Gyűlöli a társadalmat, embertársát, önmagát s elkeseredésében mindenre hajlandó, a mi a főnálló rend ellen irányul.

Hiszen lám, a szocializmussal is csak akkor ismerkedtünk meg, a mikor a hozzánk bevándorolt idegenek akkora számban voltak már, hogy föl mertek lépni tévtanaikkal. De hiszen mindenki tudja, hogy mily állami és közgazdasági érdekek kívánják a bevándorlás szigorú ellenőrzését.

S valljuk be őszintén, hogy vendéglátó természetünkönél fogva ebben az irányban legkevésbé sem voltunk óvatosak.

A kérdést annyira másodrendűnek tekintették eddig, hogy még statisztikát sem vezettek a bevándorlókról. Ma még azt sem tudjuk megmondani, hogy hány köztünk az idegen, nehogy ki tudnók mutatni, hányan, honnan s kik jöttek be hozzánk évről-évre, mint viselték magukat, mivé lettek, gyarapították-e a nemzeti erőt és vagyont vagy pedig dézsmálták.

Magyarfaló oláh tanító.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, ápr. 25.

Kolozs-Borsa nemcsak arról nevezetes, hogy a millenium évében megtépték ott a magyar nemzeti lobogót, hanem arról is,

nem gyermek, s szerettem volna letérdelni előtte és megcsókolni a cipőjét.

Nem akart tőlünk semmit se elfogadni, félrehúzódott, nézte a játékunkat, s csak rövidesen válaszolt a kérdéseinkre.

Emlékszem rá, hogy Cora egyszer így szólt hozzám:

— Nem unatkozik?

Igy válaszolt:

— O nem; nagyon érdekel a játék; s különben is csak tizenegy órákor kell hazamennem.

— Mikor haza indultunk, ajánlkoztam, hogy haza kísérem. Elfogadta a kíséretet, s így szólt:

— De kikötöm, hogy magamra hagy, ha majd erre kérem. Nem akarom, hogy valaki önnel együtt iásson és megismerjen.

Végig mentünk az Opera-avenuen, a sötét Carroussel-téren, s a Royal-hidon. Szép márcziusi este volt. Nagyon kintott az a gondolat, hogy ettől a leánytól fél óra múlva el kell válnom.

A Bonaparte-utcán megállt, s kezét nyujtva így szólt hozzám:

— Köszönöm, — hogy ilyen messze elkísért. — Remélem, nem voltam terhére? Jó éjt!

Ugy éreztem, hogy a keze reszket a kezemben, s így szóltam hozzá:

— Hát nem látjuk többé egymást? Holnap nem jön el Corával?

— Nem; különben Corát alig ismerem.

— Tehát többé sohasem fogom látni? Ez borzasztó volna!

— Nagyon szomorú lehettem, mert megindultan válaszolt:

— Ugyan hogy mondhat ilyet? Hiszen csak a hegyek nem találkoznak!

— Nem láthatnám valahol? ... Mondja meg, kérem, hogy hol láthatom?

Egy kicsit gondolkodott, s aztán ezt kérdezte tőlem:

— Olvas néha ujságot is?

— O igen,

— Jó, akkor olvassa el a jövő szerdán a Rapidegt, talán talál benne valamit. És most jó éjszakát! De ugy-e nem jön utánam? Megígérte?

S aztán elment. Az utcásarkon befordult és eltűnt.

A következő szerdán már hét órákor meghozattam a Rapidegt. Végig olvastam, de nem találtam benne semmit. Végre az apróhirdetések között ezen a pár soron akadt meg a szemem:

»Royal-hid. — Ha még emil. mult vnađ taláik. jőjjön csütört. d. e. 11. St. Augustin-téri lővönat-állomásra«.

Royal-hid! Ez ő rá vonatkozott. —

— Másnap reggel már messziről láttam, mikor jött felém, Még ma is emlékszem rá, hogy milyen ruhát viselt. Istenem, milyen bájos volt!

Azon a napon falun reggeliztünk. Mint minden párizsi leánynak, úgy neki is abban telt legnagyobb gyönyörűsége, ha falun reggelizhetett.

Aztán gyakran láttuk egymást. Egyszer el is jött hozzám, és nem ment el többé.

— Most már tudom, hogyan kezdődött a viszonyuk, — szólt a bíró — de még nem tudok semmit a tett okáról.

— Bíró ur, a barátomim nemcsak a maguk történetét beszélték el, hanem az összes rokonaik és barátaik történeteit is. Ezeknek a háromnegyed része persze hazugság volt, de valami igazság mégis volt bennük. Körül belül megtudtam, hogy kik voltak és hogyan éltek. Ellenben ő... — azon a napon, amikor meglátogatott, egész nyugodtan így szólt hozzám:

— Azt akartod, hogy itt maradjak; jó, holnap eljövök a holmijaimmal.

S másnap csakugyan oda is költözött hozzám, — csak egy utitáskát hozott magával.

Az első napokban csupa kiméletből nem kérdezgettem; hiszen a nők maguktól is sokkal többet beszélnek, mint kellene. Ké-

sőbb is igen óvatosan akartam tőle egyet-mást megtudni.

— 1890. augusztus havában Trouvilleban voltam.

— Hát te hol voltál?

Ugy válaszolt, hogy nem tudtam meg a szavaiból semmit. Különben nagyon becsületes és őszinte volt velem szemben. Soha nem fogtam hazugságon és sohasem tapasztaltam, hogy valamit el akart volna titkolni előlem.

Mindig vele voltam s így tudom, hogy két év alatt egy levelet se írt és egyet se kapott, Szakitott az addigi életével. Talán volt azelőtt szeretője és családja, akik most már halottnak hitték.

Es néha engem is elfogott az a borzalmas érzés, hogy ez a leány nem is élő lény.

A legközönségesebb kémkedésig lealjasodot! kikutattam a fehéreneműit és a zsebeit; nem találtam semmit. Fölkerestem Corát, aki azonban nem tudott egyebet mondani, mint hogy Mariet kétszer vagy háromszor látta a szabónőjénél s hogy akkor s a szabónőtől jöttek, mikor Mariet legelőször láttam.

Elementem tehát a szabónőhöz, hogy tőle tudjak meg valamit. De képzelje bíró ur, — a szabónő se tudott róla semmit! Kétszer-háromszor tudakozódott nála, hogy ez vagy az a ruha mennyibe kerül, de sohasem, mondta meg se a nevét, se a lakását.

Most már láttam, hogy eltálatán semmit sem fogok megtudni. Elhatároztam tehát, hogy vállatni fogom.

Tudtam, hogy az akaratérő nyilvánításával az embert néha sikerül akaratnélküli bábbá változtatni; megtanultam tehát hypnotizálni.

Mariettet elaltattam. Nagyon nehéz volt, de végre is sikerült. S pontosan válaszolt a kérdéseimre. Rendkívül nagy volt az örömem, hogy végre uralkodom e nő fölött.

A szegény nem is sejtette, hogy elal-

hogy a magyarság ott apad, vész pusztul; nem büszke arra, hogy ereiben a világ legvitézesebb nemzetéből való vér kering, ennek jelentőségét felfogni, értékelni sem tudja; némely körök és egyének nemtörődömsége és mulasztása, mások aknamunkája gondoskodott arról, hogy kolozs-borsai magyarságot lassankint elnyelje az oláh tenger.

Ugyanis már ma is úgy áll a dolog, hogy a borsai magyarság nagy része szivebben beszél oláhlul, mert — ugymod — könnyebben forog ebben a beszédben a nyelve.

És ez annál nagyobb hiba, mert Borsán nagy hivatást teljesítő állami iskola működik, mely kitűnő eszköz lehetne a magyarosodás terjesztésére, azonban a helyi hatóságok indolenciája folytán inkább iskola nélkül köszál a községben vagy száz tanköteles, mint-hogy az állami iskolába beterenék, hogy így a kormányt bevezett tények elé állítva, annak fejlesztését tőle kieroszakolják.

Ezért van aztán, hogy a magyarosodás helyett még az oláh viselet és szó is otthon van a magyarok között is.

Könnyű munkája lehet ott az izgatónak, a ki Barbucaz Elizéus, állami nyugdíjon élőkódó oláh tanító képében kéznél van. Egyházi és ifjusági dalárdát alapít, tettekkel bizonyítva a Tribunának, hogy nem neki volt igaza, mikor az Emke ezért kinevette, hanem Andrassy Gyula grófnak, a ki azt írta a Blaháné emlékkönyvébe:

»Ha politikát dállal lehetne csinálni, meg bódítanám veled az egész világot — » Barbucaz Elizéus utban van hozzá, hogy legálább Kolozs Borsai magyarjait meghódítsa, lévén a dalkörrel főtrekvése az oláh aspirációnak híveket szerezni, a romlatlan ifju szivekbe metelyt oltani, elfordítani a különben békés, csendes és jóra való polgárokat az Isten nevére való hivatkozással legjobb jöltevőjüktől: a hazától.

S a kinek ez ellen sorompóba kellene

tattam, mert mikor fölébredt, már semmire sem emlékezett.

De csakhamar azt vettem észre, hogy bár nagy készséggel válaszolt a kérdéseimre, mindig csak azt mondta, amit én adtam a szájába. Nem az ő »énc«-je beszélt, hanem az enyém. Nem az ő lelke, az ő akarata nyilatkozott meg, hanem az enyém, s szavai az én érzéseimet fejezték ki.

Tehát nem tudtam meg tőle azt a nagy titkot, melyet oly gondosan őrzött, nem tudhattam meg, hogy kicsoda.

Nem tudtam a szemeiben olvasni, nem tudtam, hogy a szavai mögött milyen gondolatok rejtőznek; mintha nagy fal választott volna el bennünket egymástól, — és én soha nem tudtam meg, hogy mi van e fal mögött. Ez, bíró ur, mindnyájunkkal megtörténik mindennap, ez rendkívül egyszerű s természetes dolog. De én tudni akartam, hogy ki ez a leány, akit oly örületesen szerettem, — mindenáron tudni akartam épen azért, mert még a nevét is eltitkolta előlem... Azon az éjszakán csendesen fölkeltem. Aludt s álomban mosolygott. Istenem, vajon miről álmodhatott?

Kimentem a konyhába. Ott előkerestem egy vésőt és egy kalapácsot. S aztán, mintha valami ládát akarnék kinyitni, a kalapácsal a vésőt belevertem a fejébe.

Sok vér folyt ki nagyon... De még csak föl se kelt a leány, föl se sikoltott, csak kinyújtózkodott. S az ajkait még ekkor is erősen összeszorította.

S aztán elkezdtem kutatni, hogy mi van a sápadt arcza mögött, de nem találtam semmit, amiből megtudhattam volna, hogy ki volt s ezt nem is fogom megtudni soha...

A vizsgálóbíró csöngött; mikor az írnok bejött, így szólt hozzá:

— Vitesse ezt a vizsgálati foglyot a megfigyelő osztályba!

Francois de Nion.

lépni s titakoznia ezen ember cselekedetei ellen: a kolozs-borsai intelligencia; (nincs sehol.

Ezért aztán mind jobban tör ki a hazafiatlanság büne a volt tanítóból, ki a napokban egy jóhírnevű kolozs-borsai vendéglőben mulatván az említett dalárdával, elég szemérmetlenül minden toasztját ezzel végezte:

— Se treasca cara rumenesca! (Éljen Románia!)

S ez az ember a magyar államtól 400 korona nyugdíjat nyugodt lélekkel teszi zsebre már évek óta. Pedig nem is munkaképtelen.

Ugy halljuk, hogy épen magyar ellenes törekvéseiért nyugdíjazták. Ebben az eljárásban mi nem látunk méltányosságot. 400 korona nem elég az illető urnak a megélhetésre: a magyar államnak másképen kellene gondoskodnia teljes ellátásáról.

Aztán a magyar állam megkövetelhetné kolozs-borsai hazafias intelligenciától, hogy segítsen a magyar egyház és állami iskola virágzóvá-emelésében, mert azon az exponált helyen is csak ezek az magyar nemzet bástyái; s megkövetelhetné azok vezetőitől, hogy a magyarság ügyét inkább szívükön viseljék, mint a multban

Az olasz király gyilkosa.

— Bresci elszállítása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest. apr. 25.

Rómából írják: A királygyilkos Brescit április 19 én éjjelszállították a portolongonei bagnóból Ventotene szigetére, a hol végleg internálják.

A szállítás a legnagyobb óvatossággal történt. Hajnali két órakor a speziai kikötőben levő hadihajónak jelezték, hogy a kikötői hatóságnak egy csónakja érkezik a hajóhoz. A csónakban hat karabinieri s egy polgári ruhába öltözött rendőrtiszt őrizete alatt volt a királygyilkos.

A meglepett tengerésztsztek és matrózok azonnal megismerték Brescit, a ki egykedvűen ment a tengerészek sorfala között a hajó alsó részében levő czellába. A rendőrtiszt azután a hadihajó parancsnokának átadta az írott rendeletet, hogy a gyilkost Ventotene szigetére szállítsa.

Utközben néhány tisztnek megengedték, hogy a királygyilkost kabinjában megnézzék. Brescit állandóan két karabinieri őrizte és kezén-lábján meg volt kötözve; úgy feküdt egy zsup szalmán. Folytonosan tengeri betegségről panaszkodott, de másképp azon volt, hogy egykedvűnek lássék.

A tsztek kérdésére Bresci azt felelte, hogy reméli, a forradalom visszaadja szabadságát. A királygyilkosság napját nem felejteti el, mert akkor mindenki ütötte-verte őt, különösen egy rendőrtiszt, a ki dühében még a gyilkos ruháját is eltepte.

Egy további kérdésre Bresci azt felelte, hogy nem téveszthette el a királyt, mert előbb jól begyakorolta magát a czélzásba.

A mikor a hajó Ventotene mellé érkezett, Brescit a kikötői hatóság gőzcsónakján a szigetre szállították. Azért vitték Ventotenebe, mert attól tartottak, hogy Porto Longoneban az anarkisták kiszabadítják.

Eltévedt golyó.

— Agyonlőtt vasuti ór.
(Saját tudósítónktól.)

— április 25.

Tegnap, a délelőtti órákban híre ment Kolozs-várt, hogy a közeli Apahida községben ismeretlen tettesek meggyilkoltak egy vasuti ór: **Muntyán Miklóst**. Mint ilyen esetekben rendszeren előfordul, különféle kombinációk és találgatások keltek szárnyra s legtöbbször boszút emlegettek a gyilkosság okául.

A hatóság azonnal megtette a kellő lépéseket a rejtélyes eset földerítésére. Hankó Veress Károly főszolgabíró csendőroket küldött ki a helyszínére s délután két órakor kivonult Gócs Jenő vizsgálóbíró, hogy a nyomozást megejtse.

A vizsgálat váratlan fordulatot derített föl.

Muntyán halálát nem orgyilkosok keze, hanem egy sajnálatos véletlen idézte elő.

A szamosvölgyi vasut állomásától nem messze van a Pál János Zsigmond földbirtokos jószágja.

A földbirtokos egy kutyát akart lelőni s a puskáját épen akkor tartotta kezében, midőn **Muntyán** — a sinek mentén — arra haladt. Pár lépésre előtte egy uri fogat robogott.

A fegyver eldőldült s a lóvés Muntyánt találta, a ki nyomban összeesett és szörnyet halt. Halántékába furódott a gyilkos golyó.

A végzetes szerencsétlenség délelőtt 8 és 9 óra között történt.

Mondanunk sem kell, hogy e nem várt fordulat érthető megdöbbenést keltett mindenütt s most már a hatóság — kötelességéhez híven — kiterjesztette a vizsgálatot az apahidai földbirtokosra, a ki vétkes gondatlanságával egy ember halálának vált okozójává.

Városi rendkívüli közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, apr. 25.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósága tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott a városháza nagy tanácstermében, — melyen a törvényhatóság tagjai meglehetősen csekély számban jelentek meg.

A gyűlés, melyen Dégenfeld József gróf főispán elnökölt, délelőtt kilenc óra után vette kezdetét s a kevés számból álló tárgy sorozatot minden nagyobb vita nélkül folytatták. Megjegyzés nélkül fogadták el a tanácsi előterjesztéseket.

A gyűlés megnyitása után kezdetét vette a tárgyalás, melynek első pontja a nyilvános vigalmak, mulatságok és előadások tárgyában kelt s a miniszter által jóváhagyott szabályrendelet módosításának kihirdetése volt. A közgyűlés a módosítást minden hozzászólás nélkül tudomásul vette.

Második pontul a világitási szakbizottság előterjesztése került elő. Az előterjesztést Szabó Kálmán jegyző olvasta fel.

A világitási szakbizottság abból indulva ki, hogy a gázhasználat rohamosan emelkedik, szükségesnek találja még egy harmadik gáztartály felállítását, mert a jövőben remélhető gázfogyasztás emelkedése mellett, a meglévő két gáztartály nem lenne képes elég mennyiségű gázt előállítani.

Szükségesnek látja ezenkívül új utcáinak zetekének lerakását s több lámpa felállítását. Ezek az újítások 97.555 korona költséget igényelnek.

4
Debreczeni Jenő gázgyári igazgató szólalt fel az előterjesztés felolvasása után s meggyőző szavakban tárta a közgyűlés elé a szakbizottság által ajánlott újítások szükségességét.

A szakbizottság előterjesztését a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Ezután az «Építési szabályzat» tárgyalását vette elő a közgyűlés. Az 1 §-st a következő módosításokkal fogadták el.

«A 169—1694. 1890. b. kg. sz. határozattal megállapított szabályozási tervhez minden építkezésnél és minden telekalacitásnál alkalmazkodni kell.

Az építési engedély iránti kérelem dolgaiban a városi tanács egy év alatt érdemlegesen dönt s vagy megadja az engedélyt, — vagy megtagadás esetén a kisajátítási eljárást megindítani köteles.

Ha a szabályozási terv és ezen szabályzat alapján engedélyezendő építkezésnél valamely telekből bizonyos rész elvágatik, vagy valamely telekhez bizonyos terület a közterületből csatolatik; az elvágott terület a város által megváltandó, illetve a csatolt területet a telektulajdonos — megváltani köteles.

A 120 §. szinte módosítás alá esett, a mennyiben kimondja a közgyűlés, hogy kétemeletesnél magasabb házak építése csak méltánylást érdemlő esetekben engedélyezhető, — az építési bizottság véleményeinek meghallgatása után.

Az építészeti szabályzatok, melynek tárgyalása hosszabb időt vett igénybe, ezután egészében elfogadta a közgyűlés. A szabályzatot jóváhagyása végett felterjesztik a belügy miniszterhez.

Krasznay Ferencz városi illetéknyilvántartások állásáról való lemondása került ezután tárgyalás alá. Krasznay állásáról való lemondását idegbetegséggel kifogásolja. Nyugdíjaztatása iránt ez alkalommal nem terjeszt elő kérelmet.

E tárgyban csak néhányan szólaltak fel s miután a közgyűlés meggyőződött arról, hogy hivatali sikkasztás esete nem forog fenn és sem az állam, — sem a magánfelek nem károsodtak, — elfogadta Krasznay lemondását.

A Deák Ferencz-utcai 6 számú ház megszerzése iránti tanácsi előterjesztés volt a rendkívüli közgyűlés utolsó tárgya, mely majd a májusi rendes közgyűlésen kerül szavazás alá.

Ezután elnöklő főispán a gyűlést délután egy óra multával berendezte.

N A P I H I R E K

— **Áz I. ker. kapitányság új helyisége.** Az első kerületi rendőrkapitányság lapunk utján értesíti a nagy közönséget, hogy hivatalos helyiségét Csapó-utca 16. sz. a ugyanazon ház kereszt épületébe helyezte át.

— **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter Bogdán Gábor földesi birtokost Hajdúvármegye közigazgatási bizottságába közigazgatási előadóvá nevezte ki.

— **Az egyenes adók reformja.** Az egyenes adók reformjának terve a megvalósulás stádiumában van. A pénzügyminiszteriumban a reformtervezet alapját képező adatokata

szorgalmasan gyűjtik. Lukács László pénzügyminiszter azonban az egyenes adók reformjával kapcsolatosan a földadókataszter revízióját is tervezi. A miniszter erről a törvényhatóságokat leiratban értesítette és elrendelte, hogy a pontos és kimerítő adatokat gyűjtsenek arra vonatkozólag, hogy mik az okai a mostani adóztatás aránytalanságainak és milyen gazdasági, közlekedési és értékesítési viszonyok befolyásolják vidékenként a kataszteri tiszta jövedelmeket. Minden törvényhatóságban külön bizottság fogja a munkát elvégezni.

— **Műkedvelő előadás.** Iparos ifjakból alakult társaság Pünkösdi másodnapján a népkonyha javára műkedvelő-előadással egybekötött mulatságot rendez a Margit-fürdő disztermében. Szinre kerül a »Sárga csikó« népszimű. Iparos ifjainkat ezen vállalkozásuk sikerének elevésére a közönség b. pártfogásába ajánljuk.

— **Értesítés.** A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya részéről a szülők és gyámok értesítettek, hogy a m. kir. honvéd hadapród iskolákban az 1901—1902 tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó »Pályázati hirdetmények« a városi tanácshoz megérkeznek, »Pályázati véghatáridő folyó évi augusztus hó 15-én napján«. A vonatkozó hirdetmények a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztály hivatalos helyiségében (városház I. emelet 17, 18, 19. ajtó) betekintheők, hol az érdeklődők utbaigazítást és felvilágosítást nyerhetnek.

— **Ne fogadj fel soha semmit.** Nagyváros városának az állam új reáliskolát építtetett, a város pedig kötelezte magát, hogy az épület használatáért évente nyolcezer koronát fog az államnak fizetni. A város később folyamodott a kultuszminiszterhez, hogy engedje el ezt az évi bért. A miniszter azonban arra való tekintettel, hogy a város önként kötelezte magát, nem engedte el az évi nyolcezer koronát. A reáliskola most már három éve áll s ez alatt a város tartozása huszonnégyezer koronára szaporodott fel. Az állam most követeli ezt az összeget és ha Nagyváros április 30-ig, a kitűzött határidőig nem fizet, a halandók szomorú sorsa éri utól: végrehajtják.

— **Elfogott ékszer tolvaj cseléd.** Mult számunkban megírtuk, hogy Kiss Lajos az Emke kávéház tulajdonosától, cselédje Szabó Juliánna egy arany órát láncostól és két arany gyűrűt elloptott s a lopott holmival ismeretlen helyre távozott. Szabó Juliánna azonban nem sokáig élvezte a szabadságot, mert ma már az igazságszolgáltatás kezei közé került. A tolvaj cseléd a lopás elkövetése után Berettyó-Ujfalura zónázott s ott első dolga volt, hogy az ékszerek közül az egyik gyűrűt értékesítse. Vesztere betért egy ékszerész üzletbe, mely árulója lett, mert míg az ékszerész az értékes gyűrűt nézegette, az alatt egész véletlenül egy csendőr állított be s ő is szemügyre vette az értékes ékszert. A csendőr előtt gyanusnak tűnt fel a dolog s megkérdezte a leánytól, hogy honnan kapta a gyűrűt, a leány a csendőr eme nem várt tudakozására kiadó választ adott. A csendőr erre bekísérte a leányt a csendőrséghez, ahol a leány bevallotta,

hogy lopta a gyűrűt, a többi ékszerről azonban nem akart felvilágosítást adni. — A csendőrség a tolvajt a debreczeni rendőrséghez kísérte a további nyomozás folytatása végett. A rendőrségnél tett vallomása szerint az órát és egyik gyűrűt ide kísérése előtt b. ujfaluban egy pöcze gödörbe dobta.

— **Lenyírták a bajuszát.** A férfi legszebb része, éke a bajusz. Bármilyen sorsra jut is valaki, ha nincs betevő falatja, éheznek, nyomorog, ha ez alól való szabadulásának váltása a bajusz, inkább tovább szenved, koplal, de azt nem adja. Csesezne György gyári munkásnak szép sugarú bajusza volt. Irigyelték ifjak, vének egyaránt. Büszke is volt rá Cseseznek. Ápolgatta minden irral, a mennyi pomádét csak venni tudott, azt mind rá kent. Volt is látszatja. — Tegnap reggel azonban szomorú valóra ébredt. Basniczky András társa fél bajuszát levágta. Szomoruan ment panaszra a rendőrségre. Elmondta baját. Százhusz korona kártérítést követel férfi díszének megszokásáért.

— **Bosszuálló asszonyok.** Özv. Bincszák Mari teplai lakos abban a hirben állott, hogy a férfiak bolondulnak utána s értett is a csábításhoz. Pizsár András és Bobula Mihály teplai lakosok is azok közé tartoztak, akik nős létükre bomlottak Bincszák Mariért. Ez pedig csak annál jobban csábította őket. Pizsár és Bobula vasárnap vásárra mentek, ahonnan csak hétfőn akarnak visszatérni. — Pizsárné és Bobuláné fölhasználták férjeik távollétét, fölkeresték egymást és kölcsönösen elpanaszolták egymás bajait. Amidőn már eleget sirdogáltak, elhatározták, hogy bosszút állanak családi boldogságuk megrontóján. Egy-egy konyhakést vettek magukhoz s azzal elindultak Bincszák Mari lakására, kit egyedül találtak otthon. Az asszonyok rögtön nekirentették Bincszák Marinak leteperték a földre s összoszurkálták, úgy hogy az asszony eszméletét veszítve nagy vértócsában hevert a földön. Így találták a szomszédok, a kik rögtön orvost hívtak, de már nem lehetett segíteni rajta, mert a nagy vérvesztegetés folytán másnap meghalt. Az esetet meghallották a vásáron időző Pizsár és Bobula, a kik rögtön hazasiettek, de már akkor fele ségeiket a csendőrség elfogta.

— **Gondatlan pásztorok.** Csodálkozva tapasztalták tegnapelőtt este a szatmári vonatra várakozók, hogy a vonat az előre jelzett 12 percz helyett teljes egy órát késett. A 12 percz azért volt jelezve, mert Szatmáron heti vásár levén ott a beszállással és a rakodással sok idő telt el. Jött aztán a vonat sebeseen Debreczen felé, hogy helyrehozza a késését, de ebben újabb akadály gátolat meg. Ugyanis Szt. György Ábrány és Vámos Pércs között az első kocsiiban ülők egyszerre csak nagy rázkódást vettek észre. Mikor megállt a vonat, akkor látták csak, hogy a mozdony kerekei három, a vasuti sinek mellett legelésző lovat teljesen szétromcsolt. Kettő azonnal kiadta párját, egy pedig, a melynek a lábát zuzta szét a kerek, még életben maradt. A gondatlan pásztorok a kik nem vigyáztak eléggé a rájuk bízott jószágra, így vallották kárát vigyázatlanságuknak. A vonat kerekei egészen véresek voltak még akkor is, a mikor pályaudvarunkba beérkezett.

— **Azok a cigányok!** Nem mulik el nap, hogy panasz ne érkezne a cigányok ellen. Itt egy oldal szalonna, amott egy pár aprómarha tűnik el nyomtalanul s ez mindig olyankor történik, mikor a cigányok jártak. Bámulatos ravaszszággal s fondorlattal jártak meg a háziasszonyokat egyes élelmiszerükkel s mikor utána kiálthatnának, már bottal üthetik nyomukat. Legtöbbször ketten járnak. Mialatt az egyik behálózza a kíváncsi asszonynevet a kártyavetéssel, addig társa óvatosan viszi el a háztól, ami elvihető. Alig

van van kívül a házon a cigánynő a lopott jószággal, már tulajdonos. Ha lehet elhaladja, ha nem, akkor egy félreeső helyen eláss a honnan azután alkonyatkor előveszi s sátrába hordja. — Nagybbrészt a közönség okolható, hogy hiszékenyen felül csalásainak s megtűri, hogy kártyát vessen házában. Egyedüli mód az ellenük való védekezésre az, hogy ki kell azonnal zavarni őket, bárhova teszik is be a lábukat. Nem lehetünk eléggé óvatosak velük szemben, mert még a legfigyelmesebbet is meglöpjék.

Törvénszék.

§ Hamis vid büntette miatt vádolva. Szabó Imre és Nagy Imre mezőrendőrök voltak, a kik hivatásuk pontos teljesítésére esküt is tettek. 1899 május havának egy éjszakáján behajtották a Lojdnán Mátyás juhait, a melyeket ők a tilosban legelészve találtak. Megindult a vizsgálat, de a juhok által tett kárt megállapítani nem lehetett és a mezőrendőrség Gajdnán Mátyást a felelősség terhe alá felmentette.

Most aztán Gajdnán Mátyás kerekedett felül és ő panaszolta be hamis vádaskodás miatt a két mezőrendőrt.

A vég tárgyalás tegnap tartatott meg Dr. Szeőke István kir. törv. széki bíró elnöklete mellett. Mivel Dr. Bálint, kir. ügyész nem látta beigazolvva, hogy vádlottak jobb tudomásuk ellen vádolták be Gajdnán Mátyást alaptalanul, azért a vádat ellenük elejtette. Nem így azonban Gajdnán. Ő most is megmaradt szándéka mellett állhatatosan és kívánta, hogy a vádlottakat szigorúan ítéljék el. A kir. törv. szék azonban a vád alól Szabó Imrét és Nagy Imrét teljesen felmentette, a mi ellen Gajdnán fellebbezett.

§ A 13 ik §. A kalabriász-játék tizenharmadik paragrafusa miatt kapott bajba a múlt héten a Royal-kávéház kártya-szobájában W. mérnök és R. építőmester. W. játszott és R. melléje ült kibiciznek. A mérnöknek czudar pechje volt és a játékát is folyton kritizálta a háta mögött ülő építőmester. Végre a mérnök megsokalta a dolgot és bosszusan szólt az építőmesterhez, hogy üljön más játékoshoz. R. nagy flegmával felelte erre, hogy ő nem ad semmit a babonára és nyugodtan ült a helyén tovább. A közbeszólások végre annyira dühbe hozták a mérnököt, hogy ez föluggrott és az építőmester felé fordulva idegesen vágta oda:

- Tudja, mit mond a 13-dik paragrafus?
- Nem én.
- Azt mondja, hogy: kibiciz kuss!
- Hát ön tudja-e, hogy mit tesz erre a kibiciz?
- Kussol.
- Nem a', hanem pofon vágja a partnert.

A szót tett követte, az ellenfelek hajba kaptak és ma kölcsönösen becsületsértéssel vádolták egymást a büntető járásbírósnál. Kapdebo járásbíró a feleket egyenkint 20-20 korona pénzbüntetésre ítélte.

Színház.

MŰSOR:

Szombaton »A cornevillei hangok«. Nagy operette 3 felv.

Vasárnap d. u. »A bányamester«. Operette 3 felv.

Este »Kuruczfurfang«. Színmű 3 felv.

* A Vereskereszt Egylet műkevelő előadása. Még korunkban is, a mikor a humanus intézkedések úgy szólván már a mindennapi teendőink közzé tartoznak, igazán meglepő dolog az, a mit városunk intelligenciája tegnap a jótékonyág érdekében tett.

Az a zsuffolásig telt ház, azok a lelkes ovációk, éljenzések és tapsok, különösen pedig a kapott szép ajándék-virág-csokrok csak mutatni akarták, hogy mennyire hálásak lehetünk azért, hogy oly fáradságot, és áldozatot szenteltek a jótékonyág érdekében.

Nem akarjuk itt külön-külön elősorolni az egyes szereplők művészi játékát; a szorgalom és igyekezet megtermette a magagyümölcsét, — mindnyájan kifejezően, az üggyhöz méltóan adták szerepeiket. Igazán okunk volt bámulni azt a művészi technikát, a melylyel Rutter Sarolta k. a. Péchy Paula k. a. és Hutiray Palika k. a. játszottak, különösen pedig az utolsó, a kinek feltűnően nehéz szerep jutott.

A Kordin Mariska urhölgy énekszámát olyan fenomenális volt, amilyet színházunk falai közt ritkán van alkalmunk hallani. Zugott is a taps olyannyira, hogy énekszámát még «meg is kellett szereznie.» Aztán a többi szereplők, I n d r e, P é c h y, S z a b ó dr. D ó c z y stb. urak, minek sorba felsorolni nagy hatással közreműködtek, hogy az est sikere valóban művészi nivóra emelkedjék.

Igen nagy hatása volt a »25-év« cz. tabló, a mely a szépjét és a javát mutatta be előttünk.

Meg kell még emlékeznünk a cs. és kir. 39 gyalogezred kitűnő zenekaráról, a mely méltán dicsérendő, és ismeretes művészi játékával szintén sok tapsot aratott. Az előadást holnap megismétlik derék dilettánsaink és mint halljuk a holnapi előadás iránt is általános az érdeklődés.

* Színházi jelentés. Tisztelettel jelentem miszerint Szathmáry Árpád szombaton 1901 ápril. 27-én bucsuzik Debreczen n. é. közönségétől; ez alkalommal színre kerül: P á r i s i r o n g y s z e d ő — nagyhatású színmű 4 felvonásban. Vasárnap két előadás: d. u. félhelyárrakkal: Bányamester, operette; este Kuruczfurfang, énekes színmű. Jegyek, mindhárom előadásra péntek d. e. 9 órától kezdve válthatók a színházi pénztárnál. Kiváló tisztelettel Komjáthy János, színiigazgató.

Táviratok.

Vilmos császár tanácsadói.

Berlin, április 25. (Saját tudósítónktól.) A Vorwörts értesülése szerint a császár, bár a vizsgálat az ellenkezőt derítette ki, azt hiszi, hogy a brémai támadás tervszerűen előkészített merénylet volt és e hitét katonai kísérete egyik tagjának információjára alapítja; Ennek konstatálása után azt írja a Vorwörts Talán alkalmat vesz a birodalmi gyűlés arra, hogy jobban megvizsgálja ezeket a felelős-

ség nélkül való adjutánsi szolgálatokat (ebben az esetben nem Hankeról van szó), amelyek nagyobb befolyással vannak a gyakorlati politika irányítására, mint az összes felelős tanácsadók fáradozása együttvére.

A dán király lemondásának hira.

Berlin, április 25. (Saját tudósítónktól.) A nyolczvanháromeves Keresztély dán király lemondásáról már több hír került forgalomba. Az a körülmény, hogy a legutolsó képviselőválasztáson, — amelyik április harmadikán volt a jobboldal egészen tönkrejuttott, — mert csak nyolcz mandátumhoz jutott, és hogy a király nem tud megválni a Linstad konzervatív minisztériumtól, a lemondásról szóló híreket föleleveníti Kopehágából most azt jelentik, hogy udvari körök állítása szerint a király inkább lemond, semhogy politikai rendszerváltozásba menjen bele. Mialatt a király Wiesbadenben lesz, a trónörökös lesz a régens és régens marad a király visszatérése után is, hogy a baloldali minisztérium utját egyengesse.

Főrendek inkompatibilitása.

Budapest, ápr. 25. (Saját tudósítónktól.) Az összeférhetetlenségi törvény tárgyalása még mindig tart a bizottságokban. Arról szó volt, hogy a főrendekre is ki kellene terjeszteni a törvényt. Széll Kálmán a főrendeket is megakartta hallgatni, hatvan főrendet hívott egybe, hogy véleményüket meghallgassa. A főrendek többsége, köztük Andrássy Aladár gróf, Jókai Mór is elleneztek, hogy az inkompatibilitás a főrendekre is kiterjesztessék.

Ünnepély a budai várban.

Budapest, ápr. 25. (Saját tudósítónktól.) A budai királyi palotában d. e. fényes ünnepély volt. Délelőtt tette őfelsége Skrbenszky prágai hercegeinek és Püzyra krakói herceg-püspököknek fejére a biboros vörös biretumot.

A fehérteremben ment végbe a fényes ünnepség, hol háromnegyed tizenegy órára egybegyűlt az egész udvar, királyunkkal az élén. Ott voltak az összes világi méltóságok. A hercegprimás betegsége miatt elmaradt az ünnepségről. A fehérteremből a templomba mentek át az egybegyűltök, hol őfelsége a két szláv kardinálisnak a fejére tette a biboro sisüveget.

A délafrikai háboru.

London, április 25. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökség jelenti Harrysmithből tegnapról; Botha neje kijelenti, hogy ideje, hogy térje abba hagyja a harcot, melynek folytatása hasztalan.

Mundle tábornok hadereje vasárnap ütközetet vívott, miközben nehéz ágyukat is a harcba vittl.

Brüsszel, ápr. 25. (Saját tudósítónktól.) Krüger elnök Botha küldöttét fogadta, ki a harctérről fontos híreket hozott. Botha az angolok helyzetét sötét színekben festi és erősen bizakodik, hogy a burok végre is győzelmet aratnak.

Tőzsde.

— Goldstein Mór debreczeni bankiroda tudósítása.

— Esti zárlat, —

Buza 1901. áprilisre . . .	7.65
» » májusra . . .	7.65
Buza » októberre . . .	7.78
Rozs 1901. áprilisre . . .	0.00
Rozs 1901. októberre . . .	6.76
Zab 1901. áprilisre . . .	—
Zab 1901. októberre . . .	5.59
Tengeri 1901. májusra . . .	5.38
» » júliusra . . .	5.40

Berlin fél márkával olcsóbb.

Virágos kert

Elaludt a lelkem!

Elaludt a lelkem!
Nagy ut volt idáig...
Kis falunknak tornya
Alig-alig látszik.

Busan szolt a harang,
A mikor eljöttünk!
Gyászba volt borulva
Az ég is fölöttünk.

Édes szülőföldem,
Látlak-e még újra?
Özvegynek, árvának
Messze visz az utja.

Tele van tövissel.
Tele bubánattal,
Záporosó módra
Hulló könyharmattal.

Ambrus diák.

Hüségcs János.

Hol volt hol nem volt, hetedhét ország
gon tul volt, volt egyszer egy király, annak
volt egy fia. Nagyon szerette ezt a fiát, fél-
tette mint a szemfényét s alig várta, hogy fel-
nőjjön.

Föl is nőtt derék legény lett belőle de a
király nem sokáig örülhetett neki, egyszerre
csak nagyon megbetegedett és lérezte, hogy
nemsokára meghal.

Volt egy hüségcs szolgája, a ki már kis
gyerekkorától fogva ott szolgált nála és Já-
nosnak hívták, Halála előtt odahívta magához
az öreg király a hüségcs Jánost és azt mondta
neki:

— János szolgám, te rád bízom az egyet-
len fiamat. Mindig mellette légy el ne hagyj.
Vedd ki a párnám alól a kulcsokat, tedd el s
ha meghalok, mutasd meg fiamnak mind a
tizenegy szobámat, de a tizenkettedikbe be ne
ereszd akárhogy kér is, mert csak veszedelm
értheti tőle.

János eltette a kulcsokat megígérte hogy
nem ereszt be a királyfit a tizenkettedik szo-
bába s erre aztán az öreg király szép csönde-
sen meghalt.

Eltemették nagy, nagy pompával s ami-
kor megvolt a temetés, azt mondta János a
királyfinak.

— Most majd megmutatom a főséges ki-
rály apja szobáit.

A királyfi végig ment vele a tizenegy
szobán mindenről elkérdezgette s a mikor már
mindent jól megnézték, a hüségcs János vissza-
akart vele fordulni. Csakhogy nem lehet ám!
A királyfi meglátta a tizenkettedik szoba ajta-
ját és megkérdezte:

— Hát ez micsoda ajtó?

— Jaj azt mondta a hüségcs János, ne
kérdesse főséges királyfi, hogy az micsoda
ajtó, mert ugy sem szabad kinyitnom.

Most már a királyfi csak azért is azt
akarta, hogy nyissa ki s mikor a hüségcs Já-
nos nem akarta elöadni a kulcsot nagyon meg-
haragudott és azt mondta:

— Ha egyszeriben ki nem nyitod mind
járt kivégeztetlek a világból.

Mit volt hüségcs Jánosnak (mit tenni,
nagy keserves fohászodással elővette a tizen-
kettedik szobának a kulcsát és kinyitotta.

Bemegy a királyfi megáll, csak néz,
egyszerre leesik a lábáról, végig nyulik a föl-
dön mintha meg volna halva.]

Hej, de megijedt hüségcs János, kelte-
gette rázogatta annyira, hogy nagy sokára
magához is tért. De nem soká volt magánál,
megint csak nézett, nézett aztán újra el-
ájult.

A hüségcs János már azt se tudta, mit
csináljon bánatában s mikor újra visszaköltö-
zött a lélek a királyfihoz megkérdezte:

— Jaj főséges királyfi mi a baja?

— Niles én nekem semmi bajom — azt
felelte — hanem kikék a képe ez?

Mert hát ebben a szobában egy gyö-
nyörű de gyönyörű leány képe volt, hogy an-
nál szebb már e világon sehol se lehetet.

A hüségcs János tudta kikék a képe és
meg is mondta a királyfinak:

— Ez biz a fekete király leányáé.

No ha azé, azt mondta a királyfi mind-
járt elmegyek, megkérem a mert csak ez lehet
az én feleségem.

— Óh azt mondja a hüségcs János nem
oly könnyű dolog ám az főséges király. A
fekete király annyira szereti a leányát, hogy
senkihez se akarja férjhez adni. Volt ott már
nár száz és száz kérő de (mikor kiértette a
szavukból mit akarnak, nem kértek meg sze-
gények több leányt, mert a fekete király mind-
kivégeztette őket a világból.

— Már az nekem mindegy azt felelte a
királyfi azért én mégis elmegyek megkérem a
leányát.

Volt a hüségcs János bajban. Hogyan
beszélje le a királyfit? Utoljára eszébe jutott
valami és azt mondta:

— Tudja mit, főséges királyfi ha sza-
vamra hallgat még megszerezheti. A fekete
király leánya nagyon szereti a sok drága cse-
cebecsét. A mipinczénkben garmada száma-
van a sok arany neg ezüst, hozassék föl,
aztán csiráltassuk belőle mindenféle szép jó
szágot. Ha kész lesz hordassuk le a sok drá-
gaságot hajóra, öltözzünk fel kereskedőnek s
ugy menjünk el a fekete király országába.

Tetszett a királynak a mit a hüségcs
János mondott hordatta föl a sok aranyat ezüs-
töt a sok aranyműves aki csak volt az ország-
ban álló hat hónapig egyebet se dolgozott csak
mindenféle szebbnél szebb karpereczet függőt,
gyűrűt, arany madarat, arany mókust meg más
ilyen csecsebecsét.

Mikor készen voltak föl vitték a királynak
ez pedig lehordatta a hajóra s mikor mind-
lent volt, maga is felöltözött boltosnak és elin-
dultak.

Mentek jó sokáig utoljára ott voltak a
fekete király országban éppen a fővárosa előtt.
Itt azt mondta a hüségcs János:

— Főséges királyfi csak maradjon itt

majd én magam megyek föl. Ha látja, hogy
a királykisasszonyal ide érek egyebet se te-
gyen csak adja ki parancsban, hogy indítsák
el a hajót.

Avval fogott egy csomó skatulyát, mind-
tele volt a legszebb drágasággal és indult föl
a kastélyba mint afféle külsőországi keres-
kedő s mikor odaért kirakta a sok széppor-
tékáját,

A királykisasszony épen kinézett az abla-
kon, mindjárt meglátta a sok drágaságot és
fölvívta Jánost.

János föl is ment, a királykisasszony nem-
győzött válogatni, hogy ez is szép, az is szép
de János azt mondta:

— Hát még ha a királykisasszony lejönne
a hajónkra! Ott van még a java! A mit itt
mutatok, az mind semmi.

Anyira, hogy a királykisasszony nagy-
örvendéssel lement a hajóra. Ott már várta
a királyfi, az meg százszor szebb drágaságokat
mutatott neki.

A királykisasszony csak nézegette, csak
válogatta a sok szép jószágot s észre se vette,
hogy a hajó ezalatt elindult vele.

Este lett már mire kiválogatta ami neki
legjobban tetszett — majd egy szekérre való
volt — és haza akart menni. Mondta hogy a
portékát hozzák utána, majd otthon kifizeti.

Hát amint ki akar szállni a hajótól majd
halálra rémült. Nem látott se földet se várost
se kastélyt, hanem csak vizet meg vizet.

Nagy bánatába bele akart ugrani a ten-
gerbe de a királyfi megkapta és azt mondta:

— Lelkemek lelke, gyönyörűséges ki-
rályleány, tudod-e ki vagyok én? Nem va-
gyok én boltos hanem királyfi. Azérthoztalak
így el az édesatyádtól mert tudtam, hogy más-
ként nem lehet. No erre aztán megvigasztaló-
dott a királykisasszony. Hát még mikor a ki-
rályfi szép király ruhába öltözött és látta mi-
lyen gyönyörű legény. Nemsokára hazaértek
s megírták a királynak, hogy ne busuljon. Ha
látni akarja, jöjjön el. El is jött s mit volt
neki mit tenni ő is örült. Külömb volt ugyse
kaphatott volna. Aztán meg volt a hét országra
szóló nagy lakadalom. M. B.

Talányok.

Számrejtvény.

— Bodnár Jenőtől. —

15. 6. 4. Felviditlak, hogyha mérsékelve
[iszol.]
8. 9. 10. Ha éjjel lepihensz, hát csak ben-
nem alszol.
5. 3. 4. Ezt csapunk a hizott disznó ha-
[lálára.]
11. 14. 18. Jól végzett munkának mindég ez
[az ára.]
7. 16. 17. Kis lányok szeretnek játszani én
[velem.]
19. 9. 10. Én a gondolkodás munkáját mű-
[velem.]
13. 12. 2. 1. Sem a munkát, sem az erényt
nem szeretem.
Ezért általában biz' ez az én ne-
[vem.]

1.—19. Legszebb disze vagyok a leg-
[szebb rónának.

A debreczeniek nyárban gyakran
[látják.

Mult heti talányunk megfejtése: »A
virágnak megtiltani nem le-
hete.

Helyesen megfejtették: Bodnár Pista és
Jenő, Erőss Rezsina, Tóth Karolina, Vándory
Ferencz, Szoboszlav István, Juhász János,
Bodnár György, Kecskés Rózsika, Varga Sa-
rolta és Kiss Géza.

Gyilkos tótok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április. 25.

A tavaszi idő beálltával utra keltek a fel-
vidéki tótok, hogy a megrepedt fazekakat és
a betört ablakokat megreperálják.

Vasárnap este öt ilyen vándorló tót ta-
lálkozott Teszéken. Potocsek Ádám, Sefcsik
János, Jaksa Mihály, Voda András és Csa-
nyák Mihálynak hívták a tótokat. — a kik a
vizontlátás örömeire alapos pálinkaivást ren-
deztek. A pálinkától jó kedvük támadt és nő
táznai kezdtek.

A közben bevetődött a kocsmába há-
rom mentelepi katona is, kik eleinte csen-
des szemlélői voltak a mulatóknak, végre a
tótok megkínálták a katonákat is pálinkával,
a mit a katonák elfogadtak.

A barátság azonban nem tartott sokáig
— mert a katonáknak sehogysen tetszett a
tótok nótája, a mi miatt alaposan összekü-
lönböztek. — Előbb csak szóváltással inge-
relték egymást, — miközben az egyik katona
felkapott egy üveget — s azt Sefcsik fejéhez
vágta.

Erre kitört a veszekedés. A katonák
székeket kaptak fel és azokkal támadtak. A
tótokat elhagyták a türelem, kést rántottak és
azzal támadtak. De ugyanezt tették a kato-
nák is, és addig szurkálták egymást, a míg
Jaksa Mihály és Voda András halva maradtak
a csatatéren.

De nem maradtak adósok a tótok sem,
mert Bari Ferencz és Biczó András katoná-
kat véresen kellett elszállítani a kocsmából.
— Felgyógyulásukhoz nincs remény. — A
többi veredők is súlyos sérüléseket szen-
vedtek.

Az előjáróság intézkedése folytán teg-
nap érkezett a helyszínére egy hadbíró és
törvényszéki bíró, ezek együttesen vezetik a
vizsgálatot.

Helyi piaci árak

— A vásárfelügyelőség jelentése. —

Az 1901. év április hó 23 án, megtar-

Mottó heti vásárok:

Géza	— 14 kor.	40 fill.	— 14 kor.	20 fill.
Kétszer.	— 13 »	40 »	— 13 »	20 »
Rezs.	— 12 »	80 »	— 12 »	60 »
Arpa	— 11 »	— »	— 10 »	80 »
Zab	— 12 »	80 »	— 12 »	60 »
Tengeri	— 11 »	20 »	— 11 »	— »
Köles	— 11 »	— »	— 11 »	80 »
Szalonna sós	100 kg.	84 kor.	»	88 kor.
» » uj	» »	» »	» »	» »
Háj	» »	96 »	»	100 »
Zsir	» »	112 »	»	120 »
Kihasított sertés	» »	— »	»	— »
Sertés hus	» »	60 »	»	62 »
Széna	— 100 kg.	5 kor.	40 fill.	5 k. 20
» II. rendű	» »	4 »	80 »	4 » 60
Ló felhajtató	— — — —	— — — —	— — — —	4100 drb.
Elkelt	— — — —	— — — —	— — — —	1677 »
Szarvasmarha felh.	— — — —	— — — —	— — — —	4850 »
Elkelt	— — — —	— — — —	— — — —	2314 »
Sertés felhajtató	— — — —	— — — —	— — — —	9500 »
Elkelt	— — — —	— — — —	— — — —	3196 »

Vasuti menetrend

Érvényes 1900. Október hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul		V o n a t		Erkezik	
P.-Ladány*	12.— déli	Vegyesvonat	1.28	délután	
P.-Ladány	7.10 este	Személyvonat	8.40	este	
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat	1.5	délután	
Budapest	12.36 délután	Személyvonat	8.1	este	
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat	5.5	reggel	
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat	9.40	este	
Debreczen—M.-Sziget					
Királyháza	5.22 reggel	Személyvonat	2.08	délután	
M.-Sziget	2.56 reggel	Személyvonat	9.50	délelőtt	
M.-Sziget	3.56 délután	Személyvonat	10.50	éjjel	
M.-Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat	4.56	délután	
Szatmár Németi.	7.53 este	Tv. sz. sz.	12.03	éjjel	
Szatmár Németi	6.46 este	Gyorsvonat	8.50	este	
Debreczen—Szerencs					
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat	11.24	délelőtt	
Szerencs	4.01 délután	"	7.03	este	
Szerencs	6.58 este	"	10.43	éjjel	
Debreczen—Füzes-Abony					
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24	délelőtt	
Tisza-Füred	4.21 délután	"	7.56	este	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértes					
N.-Léta—Vértes	8.35 reggel	Vegyesvonat	10.43	délelőtt	
N.-Léta—Vértes	4.31 délután	"	6.18	délután	
Debreczen—Tisza-Lök					
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat	9.17	délelőtt	
"	4.06 délután	"	7.29	este	
H.-Nánási g	11.20 déli	"	1.18	délután	

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		V o n a t		I n d u l o n n a n	
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz.	6.08	reggel	
P.-Ladány	5.14 reggel	Személyvonat	4.06	reggel	
Budapest	3.36 délután	Személyvonat	9.15	délelőtt	
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat	1.55	délután	
Budapest	2.33 éjjel	Személyvonat	7.05	este	
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat	6.50	reggel	
M.-Sziget—Debreczen					
Szatmár-Németi	8.46 reggel	Gyorsvonat	6.42	reggel	
Szatmár-Németi	7.51 reggel	Személyvonat	3.45	reggel	
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonat	6.—	reggel	
Szatmár-Németi	6.45 este	Személyvonat	2.47	délután	
M.-Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat	11.30	délelőtt	
M.-Sziget	10.12 éjjel	Személyvonat	3.39	délután	
Szerencs—Debreczen					
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5.—	reggel	
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat	9.03	délelőtt	
Szerencs	7.53 este	Személyvonat	5.10	délután	
Nagy-Léta—Vértes—Debreczen					
N.-Léta—Vértes	7.18 reggel	Vegyesvonat	5.25	reggel	
N.-Léta—Vértes	3.13 délután	"	1.05	délután	
Tisza-Lök—Debreczen					
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyesvonat	5.06	reggel	
Tisza-Lök	6.35 este	"	2.35	délután	
H.-Nánási	3.30 délután	"	1.30	délután	
Füzes-Abony—Debreczen					
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonat	4.18	reggel	
Füzes-Abony	5.45 délután	"	11.35	délelőtt	

Kunz József és Társa
 cégénél, kistemplombazár
 A legújabb
női ruhaszövetek,
selyem áruk mosó kelmék
 nagy választékban
 igen jutányos áron
 szerezhetők be.
 Maradékok és kiselejtezett ARUK
rendkívüli leszállított áron
 adatnak el.

Mkt. 637. sz., 1901.

Hirdetmény.

A püspökladányi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, miszerint a püspökladány füzesgyarmati h. é. vasut számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, úgy mint: Püspök-Ladány községre nézve 1901. április hó 15-én délután 3 óra Püspökladány állomás, — Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket, a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgálomások s jogosultságok iránti kifogásaikat; egyúttal mindazok, a kik a fennebbi határokon a fenti h. é. vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni óhajtanak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak; ezeket 1901. évi május hó 4-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, akinek nevére és amely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett, vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.
 Kelt, Püspökladányban, a kir. járásbiróság, mint tkv. hatóságnál, 1901. márczius hó 9-én.

Dr. Tikos Gyula.
 kir. aljársbíró.

Fernolendit

Czipőkerécs, a legjobb fénymez a világon, gyorsan koromfekete színt ad és a bőrt tartóssá teszi. Mindenütt kapható.
 Alapított 1832. Gyári raktár: Wien., I. Schulerstrasse Nr. 21.

1000.000

KORONA
 ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE
 az 50,000 nyeremény
 A legnagyobb nyeremény megszerzésében
 esetben:

1.000.000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á.	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160, 000**

Rendelőlévél levárandó **TÖRÖK A. és TÁRSA** bankház Budapest.

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben { utánvételezni kérem
 postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző töröltendő
 mellékel. bankj.-ben bélyegben

Pontos cím

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk
 Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagybecsült vevőink.

Az egész világ legesélyesebb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemcsak újabb kezdést veszzi.

100,000 sorsjegyre 50,000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 100.000 koronát, egy hatalmas összeget sorsoltunk ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-es osztály eredeti sorsjegyjének terv szerű betéjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	— 75	vagyis 150	korona
egy negyed (1/4) " "	150	" "	3. — "
egy fél (1/2) " "	3. —	" "	6. — "
egy egész (1) " "	6. —	" "	12. — "

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénzbe küldése ellenében küldjük szét. Hivatalos terveket díjtalanul. Megrendelési kértünk mindenütt arra, hogy a nyereményhúzások már május hó 22 és 23-án lesznek azonnal, de legkésőbb

1. év május hó 22-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa

BANKHÁZ

Budapest,

Vasárnap legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főtárodánk osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4.
2. Múzeum-körút II.
3. Erzsébet-körút 54.